

دانشگاه کار آفرین

(از تئوری تا عمل)

دکتر محمد صالحی

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری

دکتر مریم تقوایی یزدی

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری

سرشناسه: صالحی، محمد، ۱۳۴۷ -
 عنوان و نام پدیدآور: دانشگاه کارآفرین (از تنوری تا عمل) / محمد صالحی، مریم تقوایی یزدی
 مشخصات نشر: ساری: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ساری، معاونت پژوهشی، ۱۳۹۸.
 مشخصات ظاهری: ۳۷۶ ص.: جدول، نمودار.
 شابک: ۵۵۰۰۰۰ ریال 978-964-10-5840-3
 وضعیت فهرست نویسی: فیا
 یادداشت: کتابنامه: ص. ۳۶۷-۳۷۶.
 موضوع: دانشگاه ها و مدارس عالی - فارغ التحصیلان - اشتغال
 موضوع: College graduates- Employment
 موضوع: کارآفرینی
 موضوع: Entrepreneurship
 موضوع: همکاری دانشگاه و صنعت
 موضوع: Academic-industrial collaboration
 موضوع: پردیس های پژوهش
 موضوع: Research parks
 شناسه افزوده: تقوایی، مریم، ۱۳۵۳ -
 شناسه افزوده: Taghvaei Yazdi, Maryam
 شناسه افزوده: دانشگاه آزاد اسلامی. واحد ساری
 رده بندی کنگره: HD ۶۲۷۸
 رده بندی دیویی: ۳۳۱ / ۱۱
 شماره کتابشناسی ملی: ۵۷۹۰۶۱۸

دانشگاه کارآفرین (از تنوری تا عمل)	عنوان کتاب:
دکتر محمد صالحی، دکتر مریم تقوایی یزدی	مؤلفان:
اول-۱۳۹۸	نوبت چاپ:
۱۰۰۰	شمارگان:
۳-۵۸۴۰-۱۰-۹۶۴-۹۷۸	شابک:
۵۵۰۰۰۰ ریال	قیمت:
دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری	نشانی:

کلیه حقوق برای مؤلفان محفوظ است

فهرست مطالب

پیشگفتار	۱۳
فصل اول: سیر تحول و دگردیسی دانشگاه‌ها	۱۵
اهداف آموزشی	۱۵
مقدمه	۱۶
چهار فاز توسعه دانشگاه	۱۶
دانشگاه‌های نسل اول (سده میانی)	۱۶
دانشگاه‌های نسل دوم (همبولتی)	۲۳
محدودیت‌های دانشگاه همبولتی و فرصت‌های نوین	۲۸
دانشگاه‌های نسل سوم (دانشگاه کارآفرین)	۳۴
هفت ویژگی دانشگاه نسل سوم	۴۰
دانشگاه‌های نسل چهارم	۴۳
نسل چهارم دانشگاه‌ها و توسعه منطقه‌ای	۴۸
رویکردهای مهم دانشگاه نسل چهارم	۵۳
رویکرد اول: دانشگاه‌های نسل چهارم	۵۳
رویکرد دوم: مدل الماس دانشگاه‌های مدرن	۵۳
رویکرد سوم: مدل سه بعدی هلیکس	۵۵
تأثیر دانشگاه‌ها بر توسعه اقتصادی	۵۸
الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت و دانشگاه نسل چهارم	۶۴
خلاصه فصل	۶۷
خودآزمایی	۶۷

۶۹	فصل دوم: کارآفرینی در آموزش عالی
۶۹	اهداف آموزشی
۷۰	مقدمه
۷۱	کارآفرینی
۷۴	دیدگاه‌های کارآفرینی
۷۴	دیدگاه اقتصادی
۷۷	دیدگاه مدیریتی
۸۱	انواع کارآفرینی
۸۸	ویژگی‌های کارآفرینان
۹۳	رویکردهای متداول به کارآفرینی سازمانی
۹۵	ضرورت کارآفرینی در سازمان
۹۶	سازمان کارآفرین
۹۶	ویژگی‌های سازمان‌های کارآفرین
۹۷	ابعاد سازمان کارآفرین
۱۰۱	اهداف و استراتژی‌های سازمان کارآفرین
۱۰۳	انواع سازمان‌های کارآفرین
۱۰۵	منابع انسانی در سازمان کارآفرین
۱۰۵	رهبری در سازمان کارآفرین
۱۰۶	یادگیری در سازمان‌های کارآفرین
۱۰۷	تأثیر دانشگاه بر توسعه‌ی کارآفرینی
۱۰۸	رابطه‌ی دانشگاه و صنعت
۱۱۰	نقش آموزش عالی در توسعه کارآفرینی
۱۱۳	برنامه‌های آموزشی کارآفرینی در دانشگاه‌ها

۱۱۶	 کارآفرینی در آموزش عالی
۱۱۸	 خلاصه فصل
۱۱۸	 خودآزمایی
۱۱۹	 فصل سوم: دانشگاه کارآفرین
۱۱۹	 اهداف آموزشی
۱۲۰	 مقدمه
۱۲۱	 از دانشگاه‌های نسل اول تا نسل سوم
۱۲۶	 ویژگی‌های دانشگاه کارآفرین
۱۲۷	 اقدامات مؤثرتر در کارآفرین‌تر شدن دانشگاه‌ها
۱۲۸	 دانشگاه کارآفرین و صنعت
۱۳۱	 کارآفرینی توأم با فناوری
۱۳۲	 کارآفرینی دانشگاهی
۱۳۳	 عوامل نهادی اثرگذار بر کارآفرینی دانشگاهی
۱۳۳	 ساختارها و قوانین مربوط به مدیریت مالکیت فکری
۱۳۴	 مزایای حقوق مالکیت فکری
۱۳۷	 الزامات ساختاری دانشگاه
۱۳۸	 مهارت، نگرش و انگیزش استادان و مدیران دانشگاه به کارآفرینی
۱۴۱	 آموزش‌های کارآفرینی و نگرش دانشجویان به کارآفرینی
۱۴۵	 خلاصه فصل
۱۴۵	 خودآزمایی
۱۴۷	 فصل چهارم: مراکز رشد یا انکوباتورها و شرکت‌های زایشی
۱۴۷	 اهداف آموزشی
۱۴۸	 مقدمه

۱۵۰	مراکز رشد یا انکوباتورها و شرکت‌های زایشی
۱۵۱	تاریخچه‌ی مراکز رشد علم و فناوری
۱۵۶	هدف مراکز رشد
۱۵۸	بازخورد مراکز رشد
۱۶۲	شرکت‌های زایشی
۱۶۳	هدف شرکت‌های زایشی
۱۶۴	شرکت‌های زایشی پژوهشی
۱۶۴	مراحل ایجاد شرکت‌های زایشی پژوهشی
۱۶۶	انواع شرکت‌های زایشی پژوهشی
۱۷۳	منابع شرکت‌های زایشی پژوهشی
۱۷۷	خلاصه فصل
۱۷۷	خودآزمایی
۱۷۹	فصل پنجم: پارک علم و فناوری
۱۷۹	اهداف آموزشی
۱۸۰	مقدمه
۱۸۰	پارک‌های علم و فناوری
۱۸۲	ماهیت پارک‌های علم و فناوری
۱۸۲	تعاریف پارک‌های علم و فناوری
۱۸۴	ویژگی‌های اصلی پارک‌های علم و فناوری
۱۸۶	خدمات پارک‌های علم و فناوری
۱۸۷	پیشینه‌ی پارک‌های علم و فناوری در ایران و جهان
۱۸۸	فهرست پارک‌های علمی، تحقیقاتی و فناوری مشهور در جهان
۱۸۹	انجمن بین‌المللی پارک‌های علمی (IASP)

۱۸۹.....	وضعیت پارک‌ها و مراکز رشد در ایران
۱۹۱.....	نقش پارک‌های علم و فناوری در توسعه منطقه‌ای
۱۹۳.....	اهداف پارک علم و فناوری
۱۹۴.....	جایگاه پارک علم و فناوری
۱۹۶.....	معیارهای مکان‌یابی
۱۹۶.....	انواع پارک‌های علم و فناوری
۱۹۷.....	پارک علم و فناوری مجازی
۱۹۸.....	پارک‌های علم و فناوری: هرم ارتباطی دولت، صنعت و دانشگاه
۱۹۹.....	وظایف پارک‌های علم و فناوری
۲۰۰.....	پارک‌های علم و فناوری و دانشگاه‌ها
۲۰۱.....	پارک‌های علم و فناوری و اشتغال
۲۰۳.....	مبانی طراحی و برنامه‌ریزی کلیدی
۲۰۴.....	پارک‌های پژوهشی
۲۰۶.....	خلاصه فصل
۲۰۶.....	خودآزمایی
۲۰۷.....	فصل ششم: تجاری‌سازی تحقیقات
۲۰۷.....	اهداف آموزشی
۲۰۸.....	مقدمه
۲۰۹.....	تجاری‌سازی تحقیقات
۲۱۰.....	مدل‌های تجاری‌سازی
۲۲۱.....	مراحل تجاری‌سازی
تجاری‌سازی علوم انسانی (فناوری‌های نرم با هدف توسعه دانشگاه‌های نسل	
۲۲۵.....	چهارم

تغییرات سریع محیطی، شرایط جدیدی را برای آموزش عالی ایجاد کرده است. برآیند این شرایط، لزوم توسعه‌ی قابلیت‌های کارآفرینی در کشور به منظور ایجاد کسب‌وکارهای جدید، استفاده از ظرفیت‌های بلااستفاده، توسعه‌ی ظرفیت‌های موجود و حل مشکلات اجتماعی است. در پاسخ به این چالش‌ها، مأموریت جدید دانشگاه‌ها، ایجاد قابلیت‌های کارآفرینی در دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها خواهد بود؛ به این منظور، دانشگاه‌ها ابتدا باید خود را برای ایفای این نقش آماده نمایند؛ به عبارت دیگر، رویکرد کارآفرینی دانشگاهی، راهی به سوی دانشگاه کارآفرین است. کارآفرینی دانشگاهی، یعنی ایجاد زمینه‌ی توسعه‌ی نوآوری در اعضای دانشگاه، تجاری کردن نتایج پژوهش‌های دانشگاهی و نوآوری در گسترش مرزهای دانش بشری. امروزه، کارآفرینی به عنوان رشته‌ای علمی شناسایی می‌شود. رشته‌ی علمی کارآفرینی همانند تمام رشته‌های دیگر، دارای مدل‌ها، فرایندها و قضایایی است که باید دانش مربوط به آن‌ها کسب شود. آموزش کارآفرینی و پژوهش‌های مربوط به آن، هم‌اکنون با چالش‌های متعددی مواجه شده است.

آموزش کارآفرینی شیوه‌های جدید آموزشی و تعیین نقش‌های نوین دانشجو و استاد در فرآیند آموزش کارآفرینی را شامل می‌شود که هدف آن آموزش و گسترش کمی استادان برای فعالیت‌های اقتصادی است.

سال‌ها است که در مقالات و سخنرانی‌ها، از واژه‌ی کارآفرینی به عنوان راه‌حلی برای توسعه یافتن استفاده می‌کنند؛ ولی هنوز بعد از گذشت سال‌ها این واژه به حوزه‌های علم، برنامه‌ریزی و عمل نرسیده است؛ شاید به این دلیل باشد که هنوز هیچ یک از دانشگاه‌های کشور به طور رسمی و آکادمیک کارآفرینی را آموزش نمی‌دهند! همان‌طور که هنوز برای خلاقیت و نوآوری آن‌قدر قایل نیستند که حداقل به اندازه‌ی یک واحد درسی برای دانشجویان در نظر بگیرند؛ بنابراین، توقع بی‌جایی است اگر از فارغ‌التحصیلان دانشگاهی یا مراکز فنی‌وحرفه‌ای انتظار داشته باشیم در شرایطی که خلاقیت و نوآوری عالم کلیدی و رمز ورود و بقا در بازارهای رقابتی جدید است، کسب‌وکار و فعالیت سازنده‌ای را تدارک ببینند. عمده‌ترین مسأله‌ای که باعث رشد و توسعه‌ی اقتصادی می‌شود، تغییر در کیفیت آموزش و توجه به کیفیت نیروی انسانی است. اگر بخواهیم بحث کارآفرینی را در کشور جدی بگیریم، باید نظام آموزشی ما به سمتی برود که نیروهای باشهامت و شجاع در

تصمیم‌گیری پرورش دهد. ما باید زمینه‌ی مناسب برای ایجاد نوآوری در سازمان‌ها فراهم آوریم؛ زیرا از نظر نوآوری، در بعد فناوری و بعد اداری آن‌قدر عقب هستیم که ساده‌ترین نوع کارآفرینی را که تقلیدگرایی است، نمی‌توانیم انجام دهیم.

کارآفرینی برای سیاست‌گذاران دو دستاورد مهم دارد: ایجاد اشتغال و ایجاد رفاه. این فرهنگ را باید در کشور ترویج دهیم. امیدواریم در آینده آموزشگاه‌هایی در سطح مدیران و دانشجویان راه‌اندازی شود و دولت‌ها نیز فضای لازم را ایجاد کنند؛ بنابراین، توانایی‌های بالقوه‌ی مردم شناسایی خواهد شد و می‌توان بسترهای اساسی برای آموزش آن‌ها ایجاد کرد تا حرکت به سمت کارآفرینی، سرعت بیش‌تری بر خود بگیرد.

آنچه در شرایط سخت کنونی ضرورت آن در جامعه‌ی ما بیش از پیش احساس می‌شود، پرداختن به مقوله‌ی کارآفرینی است؛ زیرا مسلماً کارآفرینان با توجه به خصوصیات ممتاز و برجسته‌ی خود، قادرند در چنین شرایطی منابع را برای ایجاد رشد و توسعه در زمینه‌های تولید و منابع انسانی فراهم و اشتغال و کسب‌وکار جدید ایجاد نمایند. سال‌ها است از شیوع تب کارآفرینی در کشور می‌گذرد؛ اما متأسفانه هنوز پژواک طنین پرطمطراق آن از عرصه‌های سخنوری، ژورنالیسم و سیاست، بر حوزه‌های علم، برنامه‌ریزی و عمل نرسیده است. هنوز پس از گذشت سال‌ها، واژه‌ی کارآفرینی مفهوم واقعی خود را به اذهان متبادر نمی‌کند و هنوز دولتمردان و مسئولان مملکتی در سخنرانی‌ها و مقالات خود، از این واژه به عنوان راه‌حلی برای رفع معضل بیکاری استفاده می‌نمایند.

دکتر محمد صالحی - دکتر مریم تقوایی یزدی

بهار ۱۳۹۸